

21.05.2021

Kosmos pachnie ziemią. Gdańsk dla Białorusi

Instytut Kultury Miejskiej jest instytucją, która program działań literackich konstruuje wokół uniwersalnych wartości, ze szczególnym uwzględnieniem wolności. W Gdańsku pielęgnujemy postawę zgodnie z którą wolność i solidarność stanowią podstawę rozwoju, twórczości i wspólnoty. Jako ludzie solidaryzujemy się z Białorusinami i Białorusinkami, jako instytucja – z twórcami. Od 2020 roku staramy się wspierać białoruskich artystów, zapraszając ich do prezentacji swojej twórczości w Gdańsku oraz do udziału w programach rezydencjalnych. Jednym z działań jest też popularyzacja poezji białoruskich poetów i poetek. Nagrania z udziałem Uładzimiera Arłou, Julii Cimafiejewej, Artura Klinau, Maryji Martysiewicz, Dmitrija Strocewa i Ewy Wieźnawiec znajdziemy od 18 maja na YouTube festiwalu Europejski Poeta Wolności: <https://www.youtube.com/poetawolnosc>. Nie wolno nam być obojętnymi.

W sierpniu 2020 roku w Białorusi rozpoczęła się nowa epoka – epoka protestów, podwórkowych koncertów, masowych spacerów kobiet ubranych w barwy narodowe oraz umieszczania na balkonach i w oknach czerwono-biało-czerwonych flag. A także epoka zatrzymań, aresztów, więzień, przemocy i coraz ostrzejszych represji: dziś nawet czytanie książki po białorusku w przestrzeni publicznej grozi mandatem.

Po miesiącach wzmożonego zainteresowania sytuacją u wschodnich sąsiadów, wysyłania wspierających listów i dzielenia się informacjami w mediach społecznościowych, powoli wytracają się siły i pomysły na pomoc. Artur Klinau, białoruski pisarz, aktywista i artysta, zapytany przez nas o to, jakiego wsparcia potrzebują obecnie Białorusini, wskazał, żebyśmy czytali białoruską literaturę. Zapytany o to samo przez szwedzkie media Dmitrij Strocew napisał wiersz: „[...] uwierzcie / w nasze szczęście / dzielić cierpienie / to za mało / tylko / podzielona / radość / pomnoży / nasze siły / pomoże / wyjść na światło”.

Właśnie stąd prosty i oczywisty pomysł na czytanie i słuchanie białoruskiej literatury. Zaprosiliśmy trzech pisarzy i poetów oraz trzy pisarki i poetki do zaprezentowania polskim odbiorcom swojej twórczości. W filmach, które w ten sposób powstały swoje utwory czytają Uładzimir Arłou, Julia Cimafiejewa, Artur Klinau, Maryja Martysiewicz, Dmitrij Strocew i Ewa Wieźnawiec. Dziękujemy tłumaczom i tłumaczkom za możliwość wykorzystania ich przekładów. Tytuł cyklu

„Kosmos pachnie ziemią” został zaczerpnięty z wiersza Julii Cimafejewej „Czytając Celana”. ŻYWIE BIAŁORUŚ!

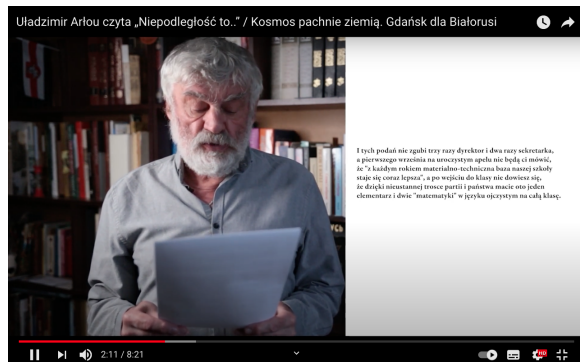
Filmy dostępne są na kanale YouTube festiwalu Europejski Poeta Wolności: <https://www.youtube.com/poetawolnosci>.

Kuratorką projektu „Kosmos pachnie ziemią. Gdańsk dla Białorusi” jest Justyna Czechowska, literaturoznawczyni, animatorka kultury, tłumaczka ze szwedzkiego, członkini rady programowej Odnalezione w tłumaczeniu. Wiceprezesa Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury.

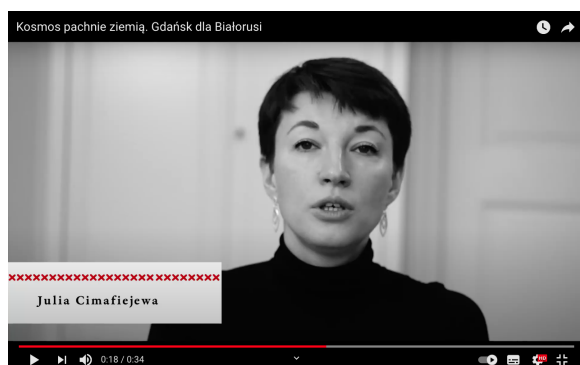
Biogramy poetów i poetek zaproszonych do akcji literackiej „Kosmos pachnie ziemią”

Uładzimir Arłou był pierwszym laureatem Nagrody Literackiej Miasta Gdańska Europejski Poeta Wolności (2010).

Uładzimir Arłou (ur. 1952 w Połocku) – poeta, historyk i prozaik. Aktywnie działał w białoruskim PEN Clubie i w niezależnym Związku Pisarzy Białoruskich. Opublikował ponad 20 tomów prozy i kilka zbiorów poezji. W 2018 roku za książkę „Tańce nad miastem” otrzymał nagrodę im. Jerzego Giedroycia. Po polsku ukazały się jego dwa wybory opowiadań: „Requiem dla

piły motorowej” (2000, tłumacze różni) i „Kochanek jej wysokości” (2006, tłumacze różni, KEW) oraz tom wierszy w przekładzie Adama Pomorskiego „Prom przez Kanał La Manche” (2009), który w 2010 roku ostał uhonorowany nagrodą Europejski Poeta Wolności.

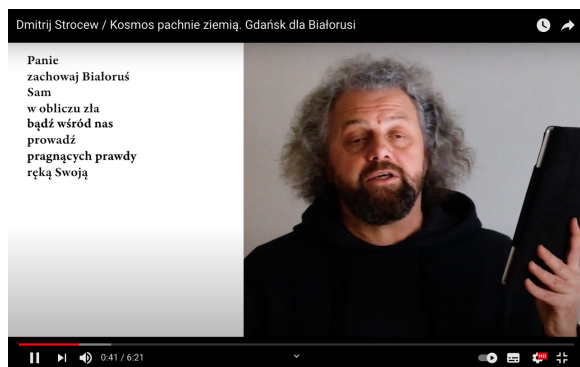

Julia Cimafejewej (ur. 1982 w pobliżu Brahinia) – poetka, tłumaczka, współzałożycielka i redaktorka internetowego magazynu literackiego „PrajdziSwet”. Autorka tomików „Księga błędów” (2014), „Cyrk” (2016) i „Usta” (2020). Laureatka konkursu dla młodych autorów „Exlibris”, organizowanego przez Związek Pisarzy Białoruskich. W 2018 roku

nagrodzona za przekład wierszy Charlesa Bukowskiego. W Polsce nakładem Warsztatów Kultury w Lublinie ukazał „Cyrk i inne wiersze” (2018, przeł. Bohdana Zadury).

Artur Klinau (ur. 1965) – pisarz, architekt, malarz, performer i scenarzysta filmowy. Od 1998 roku szefuje Białoruskiemu Stowarzyszeniu Sztuki Współczesnej. Od 2001 jest wydawcą magazynu o sztuce „pARTisan”. Autor powieści „Szałom” i „Szklata” – za tę drugą w 2014 roku otrzymał Nagrodę im. Jerzego Giedroycia. W 2008 roku wydawnictwo Czarne ogłosiło jego „Mińsk. Przewodnik po Mieście Słońca” (przeł. Małgorzata Buchalik), książkę wznowiono w 2020 roku.

Maryja Martysiewicz (ur. 1982 w Mińsku) – poetka, pisarka, tłumaczka z angielskiego, czeskiego, polskiego i ukraińskiego. Od 2017 roku redaktorka niezależnej serii książek „Amerykanka”. Od 2019 wiceprzewodnicząca białoruskiego PEN Clubu. Polskie przekłady jej utworów ukazały się w „Pępek nieba. Antologia młodej poezji białoruskiej” (przeł. Adam Pomorski) oraz w piśmie „Akcent” (przeł. Bohdan Zadura).

Dmitrij Strocew (1963 w Mińsku) – białoruski poeta piszący po rosyjsku. Ukończył studia na wydziale architektury. Autor 11 tomów poezji, laureat Rosyjskiej Nagrody (Russkiej Premii). Wydawca serii poetyckiej i almanachu „Mińska Szkoła”. Należy do Związku Pisarzy Białoruskich i

Białoruskiego PEN Clubu. Kurator festiwalu kultury „Pogranicze” [„Pamięźża”]. Mieszka w Mińsku.

Ewa Wieźnawiec (właśc. Swiatłana Kurs, ur. 1972 na białoruskiej wsi) – filolożka, tłumaczka, redaktorka, pisarka. Autorka dwóch książek. Laureatka nagrody „Wolne słowo” Białoruskiego Związku Dziennikarzy.

(materiał Instytutu Kultury Miejskiej w Gdańsku)

Do pobrania:

- kosmos_pachnie_ziemia_Gdansk_dla_Bialorusi_poeci_PRESS.docx

Linki:

- <https://www.youtube.com/user/poetawolnosci>

Słowa kluczowe: Białoruś, wolność, Europejski Poeta Wolności, poezja białoruska